

Wymagania edukacyjne z biologii do klasy 5 na rok szkolny 2025/2026.

Sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia:

- a) Sprawdziany pisemne – obejmujące większą partię materiału. Sprawdziany nauczyciel ustala przynajmniej tydzień wcześniej i określa zakres materiału.
- b) Wypowiedzi ustne. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału trzech ostatnich tematów lekcyjnych.
- c) Niezapowiedziane lub zapowiedziane kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich tematów lekcyjnych.
- d) Prezentacje multimedialne
- e) Aktywność na lekcji
- f) Praca indywidualna i grupowa na lekcji
- g) Projekty
- h) Uzyskanie wysokich miejsc w konkursach biologicznych

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez szkołę programu nauczania biologii.

Ocena dopuszczająca

- określa, co to jest biologia;
- wymienia cechy wspólne wszystkich organizmów;
- wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę życia;
- wymienia podstawowe struktury budowy komórki.
- rozpoznaje elementy budowy mikroskopu.
- wymienia sposoby odżywiania organizmów;
- podaje przykłady organizmów samożywnych i cudzożywnych.
- wymienia sposoby oddychania organizmów.
- określa, co to jest gatunek;
- podaje przykłady gatunków.
- określa, co to są wirusy;
- wymienia elementy składowe wirusa
- podaje charakterystyczne cechy roślin;
- wymienia grupy organizmów należące do królestwa rośliny;
- określa warunki życia i miejsca występowania mchów;
- rozpoznaje mchy wśród innych roślin.
- wymienia miejsca występowania paproci;
- rozpoznaje paprocie na ilustracjach, zdjęciach lub żywych okazach.
- podaje miejsca występowania roślin nagonasiennych;
- rozpoznaje rośliny nagonasienne wśród innych roślin.
- wymienia nazwy gatunkowe roślin nagonasiennych występujących w Polsce.
- wymienia cechy charakterystyczne roślin okrytonasiennych;
- podaje miejsca występowania roślin okrytonasiennych.
- wskazuje kwiat jako organ służący do rozmnażania płciowego;
- rozpoznaje elementy budowy kwiatu i podaje ich nazwy.
- określa funkcje nasion i owoców.
- wymienia pospolite gatunki drzew liściastych występujących w Polsce.
- podaje przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych w przyrodzie.

Ocena dostateczna

- podaje przykłady kilku dziedzin biologii;
- wymienia podstawowe czynności życiowe organizmów;
- określa podobieństwa i różnice między organizmem jedno- i wielokomórkowym.
- podaje funkcje poszczególnych organelli komórkowych;

- wskazuje organelle, które pozwalają odróżnić komórkę roślinną, zwierzęcą i bakteryjną.
- prawidłowo posługuje się mikroskopem.
- określa różnice między organizmami samożywymi i cudzożywymi;
- wyjaśnia, na czym polega fotosynteza;
- wyjaśnia, na czym polega oddychanie tlenowe i beztlenowe;
- odróżnia wymianę gazową oraz oddychanie komórkowe.
- podaje przykłady dwuczłonowych nazw gatunkowych;
- uzasadnia, że wirusy nie należą do żywych organizmów;
- podaje przykłady chorób wywoływanych przez wirusy.
- wymienia charakterystyczne cechy mchów;
- określa wspólne cechy paproci;
- wskazuje na ilustracji lub żywych okazach elementy budowy zewnętrznej paproci i określa ich funkcje.
- określa cechy charakterystyczne roślin nagonasiennych.
- rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew iglastych.
- rozróżnia formy roślin okrytonasiennych (drzewa, krzewy, krzewinki, rośliny zielne) i podaje ich charakterystyczne cechy.
- prowadzi obserwację kwiatu, wykonuje schematyczny rysunek i podpisuje elementy jego budowy;
- wyjaśnia pojęcia: zapylenie, wiatropylność i owadopylność.
- wymienia i charakteryzuje sposoby rozsiewania nasion i owoców;
- rozpoznaje, występujące w okolicy szkoły, gatunki drzew liściastych;
- wymienia sposoby wykorzystania roślin okrytonasiennych przez człowieka;
- podaje przykłady roślin wykorzystywanych przez człowieka.

Ocena dobra

- charakteryzuje przykładowe dziedziny biologii;
- omawia rolę poszczególnych czynności życiowych;
- wyjaśnia, na czym polega hierarchiczna budowa organizmów.
- rozpoznaje i wskazuje na rysunku elementy budowy komórki;
- omawia funkcje poszczególnych organelli komórkowych.
- wykonuje preparat mikroskopowy zgodnie z instrukcją;
- prowadzi obserwację mikro- skopową przygotowanego preparatu.
- omawia proces fotosyntezy;
- zapisuje słownie równanie reakcji fotosyntezy;
- omawia różne sposoby oddychania organizmów;
- zapisuje słownie równania reakcji oddychania komórkowego i fermentacji.
- omawia drogi zakażenia chorobami wirusowymi.
- wskazuje na ilustracji lub żywych okazach elementy budowy zewnętrznej mchu i określa ich funkcje.
- charakteryzuje paprocie;
- określa cechy odróżniające paprocie od mchów.
- omawia budowę morfologiczną sosny i funkcje jej organów;
- prowadzi obserwacje kwiatostanów, kwiatów, szyszek oraz nasion sosny
- identyfikuje za pomocą atlasu wybrane gatunki roślin iglastych;
- omawia cechy roślin iglastych, które umożliwiają ich rozpoznanie;
- przedstawia rodzaje lasów iglastych.
- porównuje na przykładach budowę kwiatu rośliny wiatropylnej i owadopylnej.
- omawia czynniki środowiska mające wpływ na kiełkowanie nasion.
- porównuje na przykładach liście pojedyncze i złożone;
- identyfikuje za pomocą atlasu wybrane gatunki drzew liściastych;
- określa charakterystyczne cechy poszczególnych gatunków drzew liściastych.
- omawia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie i dla człowieka.

Ocena bardzo dobra

- wyjaśnia, dlaczego biologię nazywamy nauką doświadczalną;
- omawia, na wybranym przykładzie, hierarchiczną budowę organizmów.
- omawia różnice między poszczególnymi typami komórek w oparciu o plansze, modele, ilustracje w podręczniku.
- wykonuje rysunek obrazu mikroskopowego zgodnie z zasadami i go opisuje.
- porównuje oddychanie tlenowe i fermentację;
- przeprowadza doświadczenie wykazujące, że podczas oddychania komórkowego drożdże wytwarzają dwutlenek węgla.
- podaje kryteria podziału organizmów na pięć królestw.
- omawia zasady profilaktyki chorób wirusowych;
- charakteryzuje wybrane choroby wirusowe człowieka.
- wyjaśnia, dlaczego mchy to najprostsze rośliny lądowe.
- omawia znaczenie paproci, w przyrodzie i w życiu człowieka;
- podaje przykłady gatunków chronionych spośród paproci.
- porównuje paproć i roślinę nagonasienną, przygotowuje i przedstawia prezentację z porównaniem wybranych gatunków
- charakteryzuje rodzime gatunki drzew i krzewów iglastych;

- omawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i gospodarce człowieka.
- porównuje budowę wybranych przedstawicieli okrytonasiennych (drzewa, krzewu, rośliny zielnej), wykonuje rysunki i podpisuje organy.
- planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranego czynnika środowiska na proces kiełkowania nasion.
- opisuje i porównuje pospolite gatunki drzew liściastych.